

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XI. Vtrum is qui ex re aliena lucrum retulit, quod dominus rei non
retulisset, possit illud sibi retinere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62355)

respondente persolvendam, sive pecuniæ plus aut minus valeant in loco ubi primum recipiuntur, quam in loco ubi solvendæ erunt, dummodo fiat horum ratione augmentum, vel diminutio de pretio, quod justè exigeretur si utrobique pecuniæ paris valoris essent. Sylvester verbo *Usura* 4. §. 8. Navarra in cap. fin. de usur. num. 62. Toletus lib. 5. cap. 54.

IX. Campfor, aut respondens nihil exigere à campfario possunt ratione laboris numerandæ pecuniæ, vel scribendi literas quas mittant ad correspondentes. Ratio liquet, quia hic labor ab eis debetur ex natura contractus, non minus quam labor emptoris in pecunia venditori numeranda, vel scribendi ad amicum vel debitorem suum, ut eidem exsolvat.

CAPUT XI.

Utrum is qui ex re aliena lucrum retulit, quod dominus rei non retulisset, possit illud sibi retinere.

QUÆSTIO ista non procul distat à materia cambiorum, de qua disputatum paulò antè fuit. Fieri enim potest, ut famulus vel negotiorum gestor, cui dominus crediderit pecuniam creditori suo solvendam, hac utatur pecuniâ, quæ sit aurea, ad cambium minutum, quo permutet eam cum moneta partim argentea, partim aerea, cum adjectione lucri; ex illa verò vilioris materiæ compermutata pecunia creditoribus domini sui satisfaciat. Quæritur nunc, utrum ille possit sibi hoc lucrum retinere? Stabiliatur in primis generalis decisio.

II. Is qui ex re aliena lucrum suâ particulari industriâ retulit, quod dominus rei non retulisset, potest sibi licitè illud lucrum retinere, sive ex bona, sive ex mala fide rem alienam possederit. Atque ita campfor iste alienæ, sibi que creditæ pecuniæ, non tenetur hoc lucrum restituere, nisi eo casu quo dominus ejus aut mandator hoc sine pecuniam altioris materiæ & pretii credidisset, ut creditoris gratiam iniret, aut ut creditor majus incommodum referret; eo namque casu restituere teneretur ob violatam justitiam. Ita Navarra cap. 17. num. 25. Molina de justitia, tract. 2. disput. 402. Lessius lib. 2. de justit. cap. 23. dub. 2. num. 18. Bonacina de contractibus, disp. 3. quæst. 5. num. 5. Reginaldus lib. 25. cap. 33. num. 450. Similiter fur qui ex aliena pecunia, sive per suam industriam, sive per fortunam suam, ut si pecuniam ablatam ludo exposuerit, ex quo notabile lucrum sit consequutus, quod domino rem suam, aut pecuniam possidenti non obve-

OOO 3 nisset.

nisset, potest sibi lucrum retinere. Ratio est, quia id lucrum est fructus ejus singularis industriae, aut fortunae. Haec autem cum sint personalia, si nullum pactum in oppositum intercessit, non fructificant nisi soli personae in qua sunt. Praeterea sufficit alienae rei detentori ea restitutio, per quam laesus dominus reddatur indemnis: at iste redditur indemnis, si res ablata cum omni damno & interesse illi restituatur. Ergo qui his omnibus refectionis supersunt fructus, vel industriae, vel fortunae singularis, non subjiciuntur restituendi obligationi. Haec docet Sanctus Thomas 2. 2. quaest. 78. art. 3.

III. Praeterea hoc idem in Jure decernitur aperte pluribus locis. At enim lex *Si ex ea pecunia*, C. de rei vindicat. *Si ex ea pecunia quam deposueras, is apud quem collocata fuerat sibi possessiones comparavit, ipsique tradite sunt, tibi vel omnes tradi, vel quasdam ex his compensationis causa ab invito eo in te transferri injuriosum est.* Similis est decisio in lege *Qui vas* 48. in fine, D. de furtis. *Cum fur (inquit) rem furtivam vendidisset, eique numerus pretii dominus rei per vim extorsit, furtum eum nummorum fecisse responsum est.* Et paulo post: *Nummus qui reductus est ex pretio rei furtivae non est furtivus.*

CAPUT XII.

De censibus, & de contractu emphyteutico, & de fendis.

PRAETERMISSIS aliis vocis *Census* notionibus, tractamus hic de censu quatenus definitur, Jus percipiendi annuam pensionem ex re, vel persona alterius sub pretii constitutione. Dico jus, quia census non est pensio, proprie loquendo, sed jus ad pensionem, ut communiter asserunt Doctores. Dico ex re alterius, quia nemo in re sua proprie dicitur habere censum, sed dominium; non pensionem, sed proprietatem. Dixi sub pretii constitutione, quia contractus iste reciprocus est, & species quaedam emptionis venditionis, in quo ille qui jus acquirit ad pensionem oblato pretio, dicitur emptor; ille vero qui recepto pretio se ad solvendam annuam pensionem obligat, dicitur venditor, non quidem rei permanentis & fixae, ut fieri assolet in emptione venditione communiter usitata; sed rei successivae ac redeuntis, qualis est annua pensio, Gallice censualis contractus vocatur *Achape de pension, ou constitution de rente.*

II. Censuum duae sunt species. Alius enim est census reservativus, alius